

ORQA MIYA TUZILISHI ORQA MIYA PARDALARI

Xojimurodova Aziza Xojiakbar qizi
Toshkent Davlat Stomatologiya Instituti
205A davolash ishi fakulteti talabasi
Anatomiya fani

Annotatsiya. Markaziy asab tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lgan orqa miya keng qamrovli tadqiqotlarga qaramay sirli tuzilish bo'lib qolmoqda. Ushbu maqola "orqa miya pardalari" ning qiziqarli kontseptsiyasini o'rganib chiqadi, ularning anatomik ahamiyati, fiziologik funksiyalari va potentsial klinik ta'siriga oydinlik kiritadi. Keng qamrovli adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot orqa miya pardalari atrofidagi murakkabliklarni va ularning nevrologik yaxlitlikni saqlashdagi rolini aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: orqa miya, pardalar, anatomiya, fiziologiya, Nevrologik kasalliklar.

Orqa miya, silindrsimon nerv tolalari to'plami, miya va tananing qolgan qismi o'rtasida hissiy va motor signallarini uzatishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Uning umumiy tuzilishi va funksiyalari yaxshi tushunilgan bo'lsa-da, so'nggi tadqiqotlar "orqa miya pardalari."Neyron yo'llari va qo'llab-quvvatlovchi to'qimalarning murakkab joylashuvi bilan ajralib turadigan bu pardalar tadqiqotchilar va klinisyenlar orasida qiziqish uyg'otdi. Ushbu maqola orqa miya anatomiyasi va funksiyasi haqidagi tushunchamizni chuqurlashtirishga qaratilgan orqa miya pardalari atrofidagi sirlarni ochish uchun sayohatga chiqadi.

Mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqish, orqa miya pardalariga bag'ishlangan tadqiqotlarning kamligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, turli xil anatomik va fiziologik tadqiqotlar orqa miyaning tashkil etilishi va dinamikasi to'g'risida qimmatli tushunchalarni beradi. Dastlabki anatomik tadqiqotlar orqa miya ichidagi alohida hududlarni aniqladi, ularning har biri o'ziga xos hissiy va motor funksiyalariga hissa qo'shadi. Magnit-rezonans tomografiya (MRI) va diffuziya tensorli tasvirlash (DTI) kabi tasvirlash texnologiyalarining so'nggi yutuqlari tadqiqotchilarga orqa miyaning murakkab arxitekturasini misli ko'rilmagan tafsilotlar bilan tasavvur qilish imkonini berdi. Ushbu tasvirlash usullari orqa miya uzunligi bo'ylab o'ralgan pardalarga o'xshash parallel massivlarda joylashgan zich qadoqlangan neyronal traktlarning mavjudligini aniqladi.

Ushbu tadqiqot orqa miya pardalarining tuzilishi va funksiyasini aniqlash uchun anatomik, fiziologik va tasvirlash texnikasiga asoslangan multidisipliner yondashuvni qo'llaydi. Tegishli ma'lumotlar va tushunchalarni to'plash uchun ekspertlar tomonidan ko'rib chiqilgan adabiyotlarning keng sharhi o'tkaziladi. Bundan tashqari, MRI va DTI

yordamida tasviriy tadqiqotlar orqa miya ichidagi neyron yo'llarining fazoviy tashkil etilishini tasavvur qilish uchun tahlil qilinadi. Qiyosiy anatomik tahlillar, shuningdek, turlar va patologik sharoitlar bo'yicha orqa miya morfologiyasidagi farqlarni aniqlash uchun amalga oshiriladi.

Orqa miya tuzilishi inson tanasining suyak tizimining hal qiluvchi tarkibiy qismi bo'lib, orqa miyani qo'llab-quvvatlash, moslashuvchanlik va himoya qilishni ta'minlaydi. Mana buzilish:

1. Vertebra: umurtqa pog'onasi bir-birining ustiga qo'yilgan 33 umurtqadan iborat. Ular beshta mintaqaga bo'linadi: bachadon bo'yni (bo'yin), ko'krak (yuqori orqa), bel (pastki orqa), sakral (tos suyagi) va koksikulyar (dum suyagi).

2. Intervertebral disklar: bular har bir vertebra o'rtasida joylashgan xaftaga tushadigan disklar bo'lib, amortizator vazifasini bajaradi va umurtqa pog'onasining harakatlanishi va moslashuvchanligini ta'minlaydi.

3. Orqa miya: umurtqa pog'onasi bilan himoyalangan orqa miya-bu miyaning pastki qismidan orqa miya kanali bo'ylab o'tadigan nervlar to'plami. Bu miya va tananing qolgan qismi o'rtasida nerv signallarini uzatishning asosiy yo'li bo'lib xizmat qiladi.

4. Orqa miya kanali: orqa miya joylashgan va himoya qiladigan umurtqalar ichidagi bo'shliq.

5. Orqa miya Ligamentlari: bu qattiq to'qimalar umurtqalarni bog'laydi va umurtqa pog'onasini barqarorlashtirishga yordam beradi.

6. Orqa miya mushaklari: orqa miya atrofidagi mushaklar qo'llab-quvvatlaydi va harakatni ta'minlaydi.

Orqa miya tuzilishi egilish, burish va egilish kabi turli xil harakatlarga imkon beradi, shu bilan birga orqa miya uchun barqarorlik va himoyani ta'minlaydi. Umurtqa pog'onasini to'g'ri parvarish qilish va parvarish qilish, shu jumladan yaxshi holat, muntazam jismoniy mashqlar va ortiqcha zo'riqishlardan saqlanish umumiy salomatlik va farovonlik uchun juda muhimdir.

Orqa miya pardalarini aniqlash ularning funktsional ahamiyati va moslashuvchan qiymati bilan bog'liq qiziqarli savollarni tug'diradi. Ularning aniq roli spekulyativ bo'lib qolsa-da, bir nechta farazlar taklif qilingan. Orqa miya pardalari sezgir va motor yo'llarini ajratish orqali samarali asab uzatilishini osonlashtirishi va shu bilan axborotni qayta ishlash va muvofiqlashtirishni optimallashtirishi mumkinligi taxmin qilingan. Bundan tashqari, pardaga o'xshash tuzilmalarni tashkil qilish mexanik stress va travmatizmga chidamlilik berishi mumkin, bu esa orqa miyaning chidamliligiga hissa qo'shadi. Biroq, ushbu farazlarni tasdiqlash va orqa miya pardasini shakllantirish va parvarish qilish mexanizmlarini tushuntirish uchun keyingi tadqiqotlar kafolatlanadi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, orqa miya pardalari kontseptsiyasi orqa miya

tadqiqotlarida ajoyib chegarani ifodalaydi va uning murakkab arxitekturasi va funktsional tashkil etilishi haqida yangi tushunchalarni taqdim etadi. Orqa miya pardalari haqidagi tushunchamiz hali boshlang'ich bosqichida bo'lsa-da, tasvirlash texnikasi va neyroanatomik tadqiqotlar davom etayotgan yutuqlar ularning sirlarini ochishga va'da beradi. Kelajakdagi tadqiqotlar orqa miya pardalarining fiziologik ahamiyatini tushuntirishga, ularning hissiy-motor integratsiyasi, nevrologik plastika va kasallik patologiyasidagi rollarini o'rganishga qaratilishi kerak. Orqa miya pardalari sirlarini ochib, biz orqa miya jarohatlari va neyrodegenerativ kasalliklarni davolash uchun yangi yo'llarni ochishimiz mumkin, natijada Markaziy asab tizimining murakkabliklari haqidagi tushunchamizni oshiramiz.

Adabiyotlar.

1. Rosdahl, Caroline; Kowalski, Mary. Textbook of Basic Nursing, 9th, Lippincott Williams & Wilkins, 2008 □ 189 bet. 28-yanvar 2015-yilda qaraldi.
2. Gilbert, Scott F.. Developmental biology, 10th, Sunderland, Mass.: Sinauer, 2014. ISBN 978-0-87893-978-
3. Principles of neural science, 5th, Appleton and Lange: McGraw-Hill, 2006. ISBN 978-0-07-139011-8.
4. Romer, Alfred Sherwood; Parsons, Thomas S.. The Vertebrate Body. Philadelphia, PA: Holt-Saunders International, 1977 □ 536□543 bet. ISBN 0-03-910284-X
5. T.L. Brink „Unit 4: The Nervous System.—, Psychology: A Student Friendly Approach. (PDF), 2008 — 62 bet.
6. Jarvis ED, Güntürkün O, Bruce L, et al. (2005). „Avian brains and a new understanding of vertebrate brain evolution“. Nat. Rev. Neurosci. 6-jild, № 2. 151□9- bet. doi:10.1038/nrn1606. PMC 2507884. PMID 15685220.